

Debreczeni színház.

2. Bérlet. 2-ik szám.

Kedd, 1875. okt. 19-én.

adatok:

Papagály

vagy:

egy bevehetően záradkert.

Vig operette, Offenbachtól 3 felv. fordította dr. Ertley L.

Ideiglenes felelős szerkesztő:

TISZAI DÁNIEL.

Nyiltér.

Ér-Selind, okt. 13.

Folyó hó 6-án egy sürgösen küldendő csomag feladását végezt, — helyben postaiállomás nem lévén, — Erőműhelyi utaztam s postban d. e. 11 órakor az ottani posthivatal helyiségébe megjelentem, de csudálkozásra nem látta a csomagomat. Hosszas várakozás után végre megtudtam, hogy azon napon az erőműhelyi szállókertekben szüret lévén, a postamester ur magának is szüret időjében jó napot akarva csinálni, önkényes szabadságot vett s az előzőleg szűrt karcos megköszölésében s talán a múlt évi terméseli összehasonlítását végezt a szállókertbe utazott. Nem tehette tehát egyebet, vártam, még pedig d. u. háromnegyed öt óráig, a midőn kegyeskedett a postamester ur hazakerülni, még pedig oly állapotban, hogy a mihálfalvai vinkó becsületére legyem mondván, — helyzete nagyban hasonlított a szent hajdankor nagy embere Noé öspapánkhoz, midőn a szőlővessző levét először izlette meg. Tudva véle dolgot, hogy ember ily állapotban mindent rosszaszínben lát s gyakran megtörténi, hogy még a szabadvilági postamesterből is szabadnyelvi honpolgár válik: ezért, és térkimésé czéjából nem írom le, mi köztem s többször említett postamester ur között csomagom feladni akarása alkalmatlant történt, csak annyit említek fel, hogy elutasítottam azon értesésemre adott oknál fogva, miszerint már nincs idő a felvitelre s jőjék másnap, különben is én a mihálfalvai postára nem adhatok fel semmit (?), mivel Ér-Selind lakján; ezen kétségem (?) midőn a postához tartozik. A dolgok ily állapotban fogva, hogy csomagom kellő időben rendelkezése helyére érkezék, kénytelen voltam azt az esti vonatall Debreczenbe személyesen bevinni. Kértem tehát a tisztelt postamester urat, miszerint meggyőződéséhez híven nyilatkozzék, hogy az erőműhelyi postamesterrel van-e az ezen vidéki községek, kénytelen lettek feleletért a postaigazgatósághoz fordulni.

Rosendorf Jakab, érselelődi lakos.

Hálanyilatkozat.

A „Haza” életbiztosító és hitelbank tekintetes igazgatóságának

Budapestben.

En alóírott indítatva érzem magam a „Haza” életbiztosító és hitelbanknak legmélyebb köszönetem nyilvánosan kifejezni azon legnagyobb készségeért, amelylyel a folyó hó 4-én elhalt Breuer Áron életére biztosított 10,000 azta tiszzer oszt. ért. forintot, már ma minden hiány nélkül kifizette.

Kelt Budapestben, 1875. okt. 14-én.

Kornfeld S. m. p.

334 1—

Időszó

Idegen seregekkel vették vissza hazánk fővárosát a töröktől csak azért, — hogy az sósabb magyar kére ne kerüljön. — S hogy az összes világtörténelem pártatlanul álló bizalmatlansággal viseltetett a német politika nemzetünknek akárhányosor tanusított tulságos nemes lelkűségé irányába is, (mely nemeslelkűséget a mostani udvaronc politikusi, Jókai uram is együgyűségnek nevezve egy négy szem közt.) azt bizonyítják, valamenyi országgyűlésünk naplói azon időből, kívánván, hogy t. i. az ezen alávaló, gaz bizalmatlanság ki-folyásaként tekintendő tulságos, német, spányol, belga sat. idegen katonaság, miután mind meg annyi rabló csordák, kínzó és nyuzói a népnek vitessenek ki az országból, mint katonák ellenséges ágyulós hallattára egy ki-szórték a rájuk bizott várakból, vagy kény-szeríték vezéröket, durva erőszakkal a vár-kuicsait átadni az ellenfélnek, megmentendők undorító éltükét. — Igaz-e ez, vagy sem? — Ha nem igaz, czáfója meg a Napló, hozzon szemb példákat hazánk sirmas történetéből, ha pedig igaz, hasonlítsa össze az értített le-velében mondottakkal, s tege szívére kezét, azután: ki az igazságos. — De csak egy köny-nyedlen megtámadni hazánk egyik legveteránabb minden esetre képzett, sokat tanult és még többet tapasztalt honfát, a tiszta kezű, tiszta szívu és tiszta elvi, nemes lelkű vezért, Pa-ty Istvánt, anélkül, hogy megmondná a „Napló” mit ír, hanem csak személyeskedik, mi az érvekől kifogyottak vagy úres fejtek szokása: Das ist zu grob für Weismehl, akkor nem tételhetni föl az ember valódi tudományt, s akaratot az eszméket tisztázni ily honfiakkal, sőt mint gorombára lá illik a ró-mai író azon mondasá: Asperius nil est hu-mili, cum, surgit in altum Cladius. — Tán megérti a „Napló” története?

A mi pedig a „Napló” azon állítását, sőt szövegszerű igazi nevén a gyermeket — rá-galmazását illeti, hogy a debreczeni függet-lenségi párt a legközelebbi választások alkalmával történetek is képes oly erőszakosan elferdíteni, mint e levélben sat. az kérdéz-ük a „Napló”-tól, feleljen. 1) Hány szavazattal győztek H. Bözörményben és H. Szoboszlón a szabadelvűek? 2) Amerikában vagy Szerbiá-ban győzött-e Szabó M. uram 2 szavazattal? 3) Tán Herczegovinában történt az, hogy egy (legújabb) választásnál két szavazattal győ-zött egy kormánypárti jelölt: az ellenzék be-bizonyítja, hogy (a egy szavazó süket-néma volt, tehát nem szavazhatott, miután a tövény rá illik némely szabadelvű lapra, hogy: Male-fecere qui vult, nunquam non causam in venit. — (A civikusként akaró mindig talál okot.)

Színészet.

—d—. Szombaton, folyó hó 16-án adatott: Mártha, vagy a richmond-i leány-sár, regényes oper 4 felvonásban, zenéjét szerző Flotow. Ez előadásra, talán a zord, esős idő következtében kevés számu közönség jelent meg, s nem lehet tagadnunk, hogy az egyhangúságot, melyet az üresség okozott, el-háritotta a gyönyörkedtető előadás.

Gerecsné és Bacsó Luiza, a két művésznő kedves és szeretetreméltó éneke elbájolta a közönséget; Gerecsnének legjobban sikerült a rózsadal, mely birt azon varázshatással, minőt csak ily művésznők képesek előadni és mi az édes, lágyan omló hangok hallatára, nem csoda, ha az ábrándok homában képeleik magunkat. Bacsó Luiza nem kevesebb sikerrel működött. Fiatal tenoristának Scholaster ma újabb bizo-nyítékát adta kiváló tehetségének; a nagyzerű, terjedelmes hanganyagot, melylyel rendelkezik, a lehelyesebben tudja használni, csupán tá-jejtése némileg szegletes még, de est a hosszas gyakorlat majd elenyészelt. — Tanner és Mezei említhetők még meg, kik tehetségökhöz képest feladatukat jól oldák meg. A közönség zajos tapsokban és gyakori kihívásokban ré-szeltette a szereplőket.

Vasárnap, folyó hó 17-én adatott: A háromszékileányok, vagy a tá-árjárás. Népszínmű 3 szakaszban, Jókai után írta Szigligeti. A budapesti népszínmű társulatól láttuk először mult nyáron e színművet; nem szándé-kunk párhuzamot vonni társulatunk és a budape-sti társulat között, annyit azonban mondhatunk, hogy a mai előadás annyiban nem felelt meg várakozásunknak, a mennyiben az előadás menete, folyékonyága nem volt oly korrek, minőt a társulatól eddigi működése után ítélve, méltán megvárhatunk volna. Nem tudjuk, a hiányos rendezések, vagy az ügyökl hibájának tulajdonítsuk-e a szereplők gyakori elkésését, miket észlelünk kellett; bárkik illet azonban a hiba, általa csak az előadás szen-ved; óhajtanók, ha az jövőben elő nem for-dulna.

Abonyiné emelendő ki első sorban, ki a székegy fogadott leányát játszotta, sikerült fel-fogással; gyönyörű dalaival gyakran tapsokra ragadta a közönséget. Rott Mariról szintén csak dicséretet mondhatunk; játéka sok be-nésséggel jellemző, érzésteljes érzéken hangjával a közönségben gyakran részvétet keltett maga-iránt.

Szatmári, Timár és Német érdemeinek dicséretet a jó humoros alakításért, melylyel a közönséget mulattatták. Deák Katica, Szeles, Szigligeti és Kiss szintén igyekeztek az elő-adást minél élvezetesebbé tenni. Közönség szép számmal volt.

UDONSÁGOK.

* Beküldött. A „Debreczeni Ellenő” 204-ik számának „helyi hírek” rovatában, a midőn egyfelől a kongressusi izz. község nagy érdemét kiemeli, hogy a néh. Lów Lipót köz-pedi főrabbi temetésén 2 tagja által magát képviseletti, — másrészt gunyolójok nyilatkozik: a helybeli orth. izz. hitközség felől, mondván: „hogy ez vallási előítéletek öből távolléte által fog a gyászszertartáson tündö-kölni.” Ugy látszik, hogy az illető közöl szabadelvűségé tulzottságában elfeledte megkülö-nbözteni ezen két fogalmat: előítélet és vallási törvény. Itt egy nagy rabbi végtisztességétéről volt szó, — egy nagy rabbi, ki egyszersmind nagy férfiú és nagy hazafi is volt. Ennek utolsó tiszteletét hozzá méltóan, az általa is szentnek tartott hitör-vény keretén belül lehet csak egy izz. hitköz-ség megtenni. S hogy a debreczeni izz. hit-község így járt el, utaljuk a t. szerkesztőségét a „Debreczeni” 201-ik számában „udonságok” alatt megjelent ezen tárgyát illető közleményre. Mi csak arra kérnök fel a „Debr. Ellenő” t. szerkesztőségét: ne fogtassa szabadelvűségét ott, a hol nincs helyén! Tudnia kellene azt, hogy maga a vallásügyi miniszter sem avatko-zik vallási dolgokban egy izz. község belügyeibe, annál kevésbé tartjuk illetékesnek beleszólni azt, ki mitem érj hozzá. — A debr. izz. hit-község előjárósága.

* A kataszteri kilgiztatás, ha azt az

aratás és választások nem gátolták volna, már befejezéséhez közel állana. Azonban mindezek dacára mégis annyira haladt, hogy a községi kilgiztatás, csaknem befejeztetett. Debreczen vidékéről, st b csaló járásában volt. 1,177,705 hold termő, most 1,266,000 hold, tehát 186 ezerrel esaportott a termő föld. Csak ebből is lehet következtetni, hogy az adó minő mérv-ben fog növekedni. A hírlapi tudósításokból pedig azt lehet következtetni, hogy a legma-gasabb adóemelkedés a temesi és szegedi ke-riletekben lesz. Az adó tehát minden bizo-nyal emelkedni fog, még pedig nagy mérvben; hanem hogy az adóképesség is emelkedni fog-e, erről halgat a szentírás.

* Színházi hírek. Az előre meghatáro-zott színházi műsor a Kolozsvárról városunkba érkező chinai névny-mesterek által a színház-ban tartandó néhány előadás következtében nemcsak halasztást, de mint értesültünk válto-zást is fog szenvedni. — Legközelebb: Papa-gály, operette; Linda, opera; Granadai éjtanya című udonságok fognak színre kerülni. T a m á s i, a városunk közönsége előtt is kedvelt népszínmű énekes mensokára körünkbe érkezik s mintegy két hónapig marad itt; ez idő alatt színpadunkon gyakran fel fog lépni.

* A jogászegygyűlé-nyel elnökválasztási mozgalmak már kezdenek határozott színt öl-tetni. Elnököleltek Vincze Miklós 3. é. jogász és Sinka Ferencz 4. é. jogász.

* Szinyey Felix, Sáros megye főispánja tegnap reggel — mint Sirokáról bennünket ér-tésitenek — megszünt élni. Bugzó pártmerek volt, az igaz, és nélküle csak a legközelebbi általános képviselőválasztásoknál is Sáros megye valamennyi kerületében bukott volna a kor-mánypárt, ám mint magánember tetőtől-talpig „gentlemann” volt, s gyászolja őt minden el-fogiatlan ember pártkülönbösg nélkül. Azon ke-vés sárosi közé tartozott a megdicsőült, kik 1848—49-ben is hívek valának a nemzeti ügyéhez. Mint főispán, tapintatlejes eljárása által megbőditő ellenfeleit is. Bárki lesz utóda, S i n y e y Felixet aifogja pótolhatni!

* A jogászok ez évi ismerkedési estélye tegnapelőtt este tartatot meg a kis Bika ven-dégelőben. Nagyon is szikörök volt, amennyiben 40 jogász jelent meg. Azok azonban, akik je-len voltak, jól mulatták magukat. Oláh Józsi kedvertől kitűnő zenéje a vidám hangulatot nagyban előmozdította. Talpra esett szónokla-tokat tartottak többen az egész jog s államtudomány tanárok, majd külön-külön a régi és az ifjú tanárok egészségére, mindenik szónok kifejezven az összegyűlteket nevében a mely sa-nálato, hogy szeretett tanáraitnak nem üdvöz-ölhetik személyesen a mulatságban. Tarttak szónoklatokat a banquette rendezőit, a barát-ságost stb. Emeltek még a segegyelőtti elnök-jelöltekért is poharat. A társrság 1 óra tájban oozott szét.

* Nyilatkozat. A D. E. „Helyi hírek” című rovatában, személy ighben Sz. K. urat, — a ki magát ez uton, mint katona nem véd-heti — mint a Debreczen szerkesztőjét meg-támadja, bizonyos híresekét Sz. K.-nak tulaj-donítván, holett az a D. E. nem tudhatja, csak egyedül gyanyjának adhatott kifejezést. Ha a D. E.-nek és olvasónak iléslet nem run-tja a személyeskedés, nekünk az ellen semmi kifogásunk, kinek kinek a maga izlése és mi-veltsége szerint. Azon körülmény azonban fi-gyelmébe ajánljuk, hogy Sz. K. ur, — mint azt annak idejében a hatóságoknak hivatalosan bejelentettük, és hírlapilag is tudattuk — a Debreczen szerkesztőségétől visszafeltük, — azt bizonyos időtartamra mi vetők által. Miután ezen változás, nyilván és törvényes formák közt történt, a D. E.-nek azon állítása, hogy Sz. K. ur a Debreczen szerkesztője volna; teljesen nélküli az igazságot. Mi azt kisko-russágból eredt gyarlóságnak, sőt gonosz in-dulatú ártani akarásnak tartjuk. Uram! nem tartanék-é művelt emberekhez illőbb eljárás-nak, eldöbni a gyáva személyeskedés rozsdás

gyógyerét, mely az embert kivethetési férfias-ságának méltóságából, és áttérnének a neme-sőbb eszmék és eivék harczterére, melyen kétség vagyunk bárki fiával is a lándzsabő-résre, s küzdohomóján a férfias viadalnak, — még legyőztetésünk esetén is nyugodt öntudat-lal rejtőnk hűvelyébe netalán megcsorbult szabályainkat, mig a hitvány szószátyárság törpe-harczain, meg a győzelem esetében is, önma-gunk előtt borítva be arczainkat a szégyen-égető pirja. — A „Debreczen” tehát, tisztelt uraim! ez idők szerint is csak az elvek és eszmék érdekében dobott keztyüket fogadják el; de a sörház jelenetkét zamára hasájában nem nyílik tér soha, mert mi olvasó közönségünk tiszteletben tartásával, egyszersmind mindma-gunk tisztelésének is kívánunk szolgálatot tenni. T i s z a i D á n i e l, a „Debreczen” ideigle-nes szerkesztője.

* A helybeli izz. hitközség szombaton, f. hó 16-án küldöttsége által tiszteltetett Si-monffy Imrénél, városunk új polgármesterénél. A küldöttség nyelvébe ajánlotta a polgármes-ternek a hitközség ügyeit, — különösen hang-szólyozván azon kérését, melyszert egy hitfe-lekezeti iskolának létesíthetéséhez ne vonja meg közreműködését. A polgármester szivesen fo-gadta a küldöttséget, s a közjó előmozdításá-ban támogatást ígérte.

* Egy porczio Cokonaiszobor. — Egy helybeli kisebb vendégelő úttermébe nem rég egy német utazó vendég volt vacsorára; a pin-kezt kezébe adja az étlapot, melynek egyik oldalán az ételének, másik oldalán a debre-czeni nevezetességek voltak felsorolva. A ma-gyarul nem értő vendég ez utóbbiak között választott és ugyancsak beleválasztott; koránt-sem gondolva, hogy azok nem ételek, így ki-áltott a pinczérre: Sie Kellner! ein Porzion Cokonaiszobor mit Kraut. A jelen volt ven-dégnek alig fojtathatták el a nevetést, s a pin-czérnek nehezen sikerült megértetni az illetőt, hogy a Cokonaiszobor nem ehető, annál ke-veésbé megfőzhető, hanem csupán csak látható az emlekkertben.

* Hétváásárunk mai napon nem volt oly bőven ellátva terménnyel, mint a mult hetek hétfőnapján, azonban volt mindenféle termény-ből előadás kiállítva, habár kevés mennyiség-ben is, — melyek közt csús tengerivel rakott szekerek legnagyobb tért foglaltak, de ezek is sokkal kevésbé voltak képviselve, mint mások. — Ma a vevők sürin járának a minden nemű előadó terményt hamarosan megvásárolták s emelkedett áron. Nevezetesen súlyos tiszta buza, köbte 8.40—9.60 kr., könnyebb 7.—7.60 kr., kértészer 4.60—5.80 kr., roz 5.—5.20 kr., árpa 3.20—3.00 kr., zab 2.80—3 frt., — köles 3.40—60 kr., utjenderi 2.60—80 kr., egy zsák csús tengeri 1 frt., szekér számra 12, 15, 20, 24, 30 forintig, zsák kolompér 70 kr.

* A „Bika” vendégelő előtti járdaköve-zet már teljesen helyreigazított, jó volna azonban a kocsik álló helyét, hol még most is megáll az eszöiv, úgy kiigazítani, hogy a nagy sár a közlekedést ne akadályozná.

* A chinai büvészek szerdán fogják elő-adásaikat megkezdeni színházunkban. Késhaj-gáló, menyezésmászó stb. mutatványaik, me-lyeket már nagy falragasokban hirdettek, bi-zonyára érdekesek lesznek.

* Megjelent s beküldötté hozzánk a debreczeni keretzeti-egylet faiskolájának 1876. évi öszi és 1876. tavaszi névsora és árjegye-zése. A választék nagy. Melegen ajánjuk ezt a keretzetkedvelők figyelmébe.

Szerkesztői nyilt posta.

— Schörding. (Felső Ausztria.) Nagyságod megemlékezését köszönjük. Reméljük, hogy becses meglepedését ezután is kiérdemeljük. — Nyiregy-házra. Csak tovább. A küldeményt köszönjük. — Gyula Irjon Ernőnek is. — Nagyvárada. Bizon eszm. könyvi netek. De írjátok ám. D. L. egy cikket tartozik. L. E. Otel. M. sokkal. Udvázért! — Sirokára. Nagyon köszönöm szives jósgát. A „fika” ir. mihelyi ideje lesz.

H I R D E T E S E K.

EGY KERTÉSZ segéddel együtt kerestetik, ki mind a mü, mind a veteménykertészetben jártas Schwartz Jakab urhoz Máté-Szalkán. 328 3—3 T. KOVÁCS FERENCZ fűszer és gyarmataru-üzlete „A két horgonyhoz” DEBRECZENBEN, főpiacz az Andaházy Szilágyi-intézet házában, a városházával szemben. Czukor, kávé, rizs, s valódi nizzai olaj, ugy szinte festékek, szárazon és olaj-ban törve, pontosan és jutányos árban kaphatók. 299.

Tiszavidéki és arad-temesvári vasút. 1875. évi május hó 1-ékl kezdve, további intézkedésg. I. Bécs és Budapestről Kasanfalé. II. Bécs és Budapestről Arad és Temesvárfalé. III. Bécs és Budapestről Nagyváradfalé. IV. Kasanfalé Budapest és Bécsfalé. V. Temesvár és Aradról Budapest és Bécsfalé. VI. Nagyváradról Budapest és Bécsfalé. Az üzletigazgatóság. Minden szerdán és szombaton.

Arverési hirdetés. A debreczeni királyi törvényszék, mint telek-önny hatóság részéről közhírré tételek, miszerint a féléper Horvath Jánosné részére, alperes özv. Szabó Sándorral Váradhelyi Zsuzsannaólt 100 aré tőke és járulékaik erejég lefoglalt ingatlan, u. m. a debreczeni 1912-ik ezümi telekjegyzőkönyvben be-jezgyett hatvanötcsai kútváros 8808. számu házaletelek-nek 400 aréba becsült fele része folyó 1875-dik évi november hó 20-ik, szükség esetre december hó 20-dik napján d. u. 3 órakor a telekönny irodában vevőhöz! M e s a r o s László által megtartandó ár-verésen el fog adni. Az Arverési feltételek a következők: 1. Kiküldési ár a becstérték, melynek 10 százaléka vagy is 40 aré, az árverési szándékökl által, a ki-üldött árverelő kezéhez bántapénzzal letendő. 2. As ingatlan az 1-86 árverési hatánapon csak becsonon felül vagy azon, a 2-ik árverési hatá-napon azonban becsonon alól is eladatik. 3. A vételár 3 egyenlő részletben, és pedig az első a leltéskor azonnal, a 2-dik a leltéstől két hé, a harmadik a leltéstől 3 hó alatt, az árverés napjától fogva járó 6% kamattalv felírt telekönny hatóságánál lefizetendő; a bántapénz az utóó részlethez tudatik. 4. Vevő a vett ingatlannak a leltéstől 8 nap mulva birtokába és használatába lép; tulajdonjoga azonban csak a vételár teljes lefizése után fog hiva-talból bekebelezetni. 5. Vevő viseli az átirási kincstári díjat, és a vett in-gatlan után a leltéstől fogva eső mindennemű adó s egyéb terhet. 6. Ha vevő az árverési feltételeknek eleget nem tenné, a vett ingatlan bármely érdekelt fél kérelmére a p. t. r. t. 459. § értelmében vevő kárra és veszedlyre újabban kitűzendő s csak egyzseri árverésben becsonn alól is elfog adatik. Egyszersmind azon jelzálogos hitelezők, kik nem e telekönny hatóság székhelyén laknak, felhivatnak, hogy a vételár felosztása alkalmával leendő képvisel-tésük végett ezen hatóság székhelyén megbízottat ren-delejenek, a azok név és lakása az eladási gyelentés-ben, ellenkezes esetben a hivatalból kinevezett gondnok ügyvéd Kálmánczy M ó r által fognak képvil-seltetni. Azok pedig, — akik a lefoglalt ingatlanok tulajdoni vagy más igényt érvényesíthetni valának, fel-hivatnak, hogy igénykereseteiket ezen hirdetésny köz-letésének utóó napjától számítandó 15 nap alatt — fentírt telekönny hatóságához nyújtsák be. Kelt Debreczenben, a kir. törvényszék mint telek-önny hatóságán 1875-dik évi október hó 1-86 napján tartott üléséből. Dienes Barna, jegyző.